

УДК: 342.7

Прямухін Н. В, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса

ТЕХНОЛОГІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглядаються адаптивні технології державного управління у воєнний час, які ґрунтуються на активізації процесів цифровізації та які дали змогу забезпечити доступність послуг, комунікацію між владою і громадянами, створили платформи для підтримки громадян і координації гуманітарної допомоги. Виокремлені питання інформаційної війни й мобілізації людських та матеріальних ресурсів.

Ключові слова: цифровізація, технології державного управління, війна, електронні системи, цифрові платформи, підтримка, комунікація.

Вступ. Війна в Україні, розпочата повномасштабним вторгненням росії у 2022 році, поставила державу перед новими викликами, що вимагали негайної адаптації системи державного управління. В цих умовах ефективність функціонування органів влади, координація військових та гуманітарних операцій тощо стали критично важливими. Для вирішення багатьох таких питань були впроваджені нові технології державного управління, які дали змогу забезпечити функціонування країни в умовах війни. Вочевидь, актуальність дослідження технологій державного управління під час війни в Україні обумовлена безпрецедентними викликами, з якими зіткнулася держава в умовах повномасштабного воєнного вторгнення. Складні умови для функціонування державних інституцій, управління економікою, забезпечення соціальних послуг, мобілізації ресурсів, підтримки громадян та збереження цілісності країни стали випробуванням для новітніх технологій управління, які нині є визначальними для стійкості державного апарату та успішного протистояння загрозам.

Основна частина. Одним із ключових напрямів адаптації державного управління в умовах війни стала цифровізація. Цифрові технології дали змогу забезпечити доступність послуг та комунікацію між владою і громадянами навіть в умовах бойових дій. Значну роль у цьому процесі відіграла, зокрема, платформа «Дія». Цей цифровий сервіс, який починався як мобільний додаток для отримання державних послуг, перетворився на основний інструмент комунікації між владою та громадянами [1]. Через «Дію» реалізуються ключові послуги, як-от реєстрація внутрішньо переміщених осіб (ВПО), виплати соціальної допомоги, відновлення документів, надання інформації щодо гуманітарної допомоги тощо. Зазначена технологія стала важливим кроком для підтримки громадян, особливо тих, хто опинився в критичних ситуаціях через війну. Водночас перехід на електронні документи та впровадження електронних підписів сприяло підвищенню оперативності прийняття рішень та зменшенню бюрократії, що є критично важливим в умовах швидкозмінної ситуації на фронті та в тилу. Оперативний обмін інформацією та централізоване прийняття рішень, реалізовані через єдиний кризовий

центр і координаційні штаби, забезпечили комплексний підхід до розв'язання проблем, пов'язаних із війною, що стосується як питань військового характеру, так і гуманітарної допомоги й евакуації населення з небезпечних зон. Військові процеси також були автоматизовані завдяки цифровим платформам, які забезпечують логістику, облік та розподіл ресурсів, координацію дій підрозділів тощо, що дало змогу підвищити точність і швидкість воєнних операцій. Завдяки цифровим платформам були впроваджені системи швидкого оповіщення, які дають змогу інформувати громадян про загрози, як-от ракетні обстріли, та організувати евакуаційні заходи. Впровадження цих систем підвищило безпеку населення та оперативність реакції на надзвичайні ситуації. Війна в Україні включає не лише бойові дії, але й активні інформаційні та кібернетичні атаки, тому забезпечення кібербезпеки та протидія дезінформації стали важливими елементами державного управління [2]. В умовах війни держава активізувала заходи з кіберзахисту критичної інфраструктури, державних баз даних та комунікаційних систем, що дало змогу уникнути численних спроб дестабілізації цифрової інфраструктури з боку ворога. Зокрема, були посилені системи безпеки ключових державних ресурсів та електронних сервісів.

Варто згадати про інформаційну війну, яка стала невід'ємною частиною сучасного конфлікту. Держава створила численні інформаційні платформи та кампанії, спрямовані на спростування фейків, інформування громадян та збереження довіри до офіційних джерел. Важливу роль в інформаційній війні відіграли медіаресурси, громадські ініціативи та співпраця з міжнародними партнерами.

Мобілізація людських та матеріальних ресурсів в умовах війни стала головним завданням для державного управління. Завдяки впровадженню централізованих електронних систем обліку було значно покращено процеси мобілізації та управління військовими ресурсами [3]. Ці системи забезпечують ефективну координацію між військовими адміністраціями, резервістами та добровольцями, що є надзвичайно важливим для підтримки обороноздатності країни.

Держава запровадила численні гуманітарні ініціативи для підтримки населення, яке постраждало від війни. Були створені онлайн-ресурси для координації гуманітарної допомоги, обліку переміщених осіб та надання їм підтримки, такі технології допомогли забезпечити прозорість процесів розподілу гуманітарних вантажів, виплат допомоги та надання житла для ВПО. Підтримка армії та постраждалих громадян реалізується через системи краудфандингу. Завдяки численним цифровим платформам було зібрано значні кошти на оборонні та гуманітарні потреби з залученням як українських громадян, так і міжнародних партнерів.

Висновки. Впровадження специфічних технологій державного управління під час війни в Україні стало ключовим фактором для забезпечення стабільності та ефективного функціонування держави. Цифровізація, централізація управління, зміцнення кібербезпеки та впровадження гуманітарних технологій сприяли покращенню взаємодії між владою, громадянами та міжнародними партнерами. Цей досвід підкреслює важливість інноваційних технологій, які в умовах сучасних викликів стають фундаментом стійкості та розвитку держави навіть у найскладніших ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Прокопенко С. Л. Проблеми та перспективи цифровізації адміністративних послуг в Україні. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 12. С. 235–240. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/download/3977/4012/9302>
2. Янковський О. Питання кібербезпеки в умовах воєнного часу. *KPMG ESG-діагностика*. 26.04.2022. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/blogs/home/posts/2022/4/pytannya-kiberbezpeky-v-umovakh-voennoho-chasu.html>
3. Мандрик В. Завдяки впровадженню централізованих електронних систем обліку було значно покращено процеси мобілізації та управління військовими ресурсами. *PRAVO*. 23.04.2024. URL: <https://pravo.ua/evoliutsiia-mobilizatsii-osnovni-novatsii-dlia-viiskovozobov-iazanykh/>

УДК: 330. 351

*Чорнобривенко О. Д., здобувач вищої освіти,
директор «Міського центру соціально-психологічної реабілітації дітей
та молоді з функціональними обмеженнями “Гармонія” імені Раїси Панасюк»,
Калитюк Н. І., канд. екон. наук, методист,
викладач Державної реабілітаційної установи
«Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю “Поділля”»*

РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ

Анотація. У дослідженні обґрунтована актуальність розвитку інклюзивності у сфері державного управління соціальною сферою. Основна увага приділена сучасним тенденціям розвитку інклюзивності та безбар'єрності в період повномасштабного вторгнення.

Ключові слова: інклюзивність, безбар'єрність, державне управління, суспільство.

Вступ. Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується складними трансформаційними процесами, які демонструють системні зрушення як у сфері публічного управління, так і в суспільній свідомості. Демократія стає ідеологією існування суспільства, що передбачає підвищення рівня можливостей та відкриття доступу до них всім без винятку верствам та категоріям населення, що обумовлює появу нових суспільно-політичних практик, які актуалізують і вирішують конкретні проблеми. Однією з таких практик є інклюзивне державне управління, що відображає взаємопов'язані комплексні процеси соціально-економічного розвитку суспільства, рівність можливостей якого гарантується та дотримується державою і передбачає мінімально необхідну участь держави у вирішенні більшості відповідних покладених на неї Конституцією завдань за максимально можливого врахування інтересів усіх членів суспільства та дотримання високих соціальних та економічних стандартів життя громадян. Виділені цілі є традиційними для будь-якої держави, а їх досягнення шляхом реалізації інклюзивного державного управління передбачає охоплення всіх без винятку верств населення незалежно від їх спроможності реалізувати власні інтереси. Держава гарантуватиме таку спроможність, створивши рівні умови доступу до суспільно-політичних та соціально-економічних благ, які найбільш доступними мають бу-